

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การอ่านเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้มนุษย์ได้รับความรู้ความเข้าใจ มีความคิดสร้างสรรค์ เกิดความสนุกสนาน และช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น เด็กควรจะสามารถอ่านได้ตามช่วงวัยของการพัฒนาการเด็ก ครอบครัวจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเด็ก โดยเฉพาะครอบครัวที่มีลูกเป็นเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ผู้ปกครองมีความต้องการที่จะให้ลูกได้รับการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะโอกาสทางการศึกษา ดังที่ ศศิพินต์ สุขบุญพันธ์ (2562: 6) กล่าวถึง เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Children with Special Need) เป็นเด็กที่มีความบกพร่องไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคมและจิตใจ จนขาดความสามารถในการเรียน และเด็กที่มีความสามารถพิเศษ โดยเด็กทั้งหมดนี้ต่างก็ต้องการการจัดการศึกษาพิเศษและมีรูปแบบเฉพาะต่างจากเด็กปกติทั่วไป จึงควรหาวิธีการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับความสามารถ และความต้องการทางการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ซึ่งการศึกษาพิเศษเป็นการจัดการศึกษาเพื่อให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษได้รับการยกระดับคุณภาพการศึกษา พัฒนาตามความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคนทำให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาความสามารถของตนเองได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของตนเอง (สมเกตุ อุทธโยธา, 2558: 34-35)

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลปัญหาของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษเบื้องต้นจากครูผู้สอนในสังกัดโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกับเด็กปกติ ระดับประถมศึกษาพบปัญหาของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในเรื่องการอ่านพยัญชนะไทยตั้งแต่ ก - ฮ จะจดจำพยัญชนะไทยไม่แม่นยำ และแยกแยะพยัญชนะไทยที่คล้ายกันไม่ออก เช่น ก-ค-ก, พ-ฟ, ม-น สอดคล้องกับศศิพินต์ สุขบุญพันธ์ (2562: 52) กล่าวไว้ว่าปัญหาทางการอ่านที่พบในเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เช่น อ่านหนังสือไม่ออกเลย หรืออ่านหนังสือได้ไม่เหมาะสมตามวัย อ่านพยัญชนะไทย สระ วรรณยุกต์ ไม่ได้ อ่านสะกดคำไม่ถูก อ่านตกหล่น อ่านทีละตัวอักษรได้แต่ผสมคำไม่ได้ ทั้ง ๆ ที่เด็กมีความฉลาดรอบรู้ในด้านอื่น ๆ ถ้ามีใครเล่าเรื่องให้ฟังจะเข้าใจดี จำได้ การเรียนรู้จากการเห็นภาพและการฟังจะทำได้ดี แต่ถ้าให้อ่านเองจะไม่ค่อยรู้เรื่อง อ่านตะกุกตะกัก จับใจความไม่ได้ มีข้อจำกัดในการเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ เป็นต้น ผู้วิจัยคิดว่าหากเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มนี้ได้รับการแก้ไขในเรื่องดังกล่าวตั้งแต่ระดับชั้นประถมศึกษา ก็จะทำให้เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ เหล่านี้หลุดพ้นจากปัญหาในการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้นโดยเฉพาะในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ต่าง ๆ ก็จะต้องมีเรื่องการอ่านพยัญชนะไทยมาเกี่ยวข้องเพราะในการเรียน การอ่าน เป็นการเข้าใจความหมายของคำ ประโยค ข้อความ และเรื่องที่อ่านมีความสำคัญต่อประเทศชาติและพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า ผู้ที่อ่านมากนอกจากได้รับความรู้อย่างกว้างขวางแล้วยังทำให้ผ่อนคลายความเครียด ซึ่งเป็นประโยชน์ที่ได้รับจากการอ่านนั่นเอง (ลุนา ศรีฤดา, 2553: 14) การอ่านยังเป็นการตีความแปลความจากตัวอักษรที่ปรากฏในสื่อพิมพ์ ต่าง ๆ ออกมาเป็นข้อมูลความรู้สู่การรับรู้ การเข้าใจของผู้อ่าน (สำลี รักสุทธี, 2553: 4) นอกจากนี้การอ่านเป็นกระบวนการคิด

ที่ผู้อ่านเกิดความเข้าใจและถ่ายทอดออกมาเป็นถ้อยความที่มีความหมายสื่อให้ตรงกันระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนเป็นการแปลความหมายจากสัญลักษณ์ หรือการแปลงเสียงออกมาเป็นคำพูดให้ตรงกับตัวอักษร (สุขเพ็ญ เจริญเกษมสกุล, 2558: 11) และการอ่านเป็นการรับรู้ข้อความในการเขียนของตนเองหรือของผู้อื่น รวมถึงการรับรู้ความหมายจากเครื่องหมายและสัญลักษณ์ต่าง ๆ เช่น สัญลักษณ์จราจร เครื่องหมายที่แสดงบน แผนที่ เป็นต้น (มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี วิทยาเขตขอนแก่น, 2561)

การพัฒนาความสามารถในการอ่านให้กับผู้เรียนนั้นมีหลายวิธี เช่น การสอนอ่านจากภาพ การสอนอ่านจากรูปร่างของคำ การสอนอ่าน โดยเดาคำจากบริบท การสอนการอ่านแบบแจกลูก และอ่านสะกดคำ การสอนอ่านโดยให้รู้หลักภาษา การสอนอ่านตามครู เป็นต้น (นิลยา ทองศรี, 2560: 1-3) สอดคล้องกับงานวิจัยของอัมมชญากร พัฒนประสิทธิ์ (2560: 71-72) ได้ทำการพัฒนาชุดการสอนคำพื้นฐานประกอบรูปภาพจริง เรื่อง ชีวิตประจำวัน เพื่อพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษผลที่ได้พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ชุดการสอนคำพื้นฐานประกอบรูปภาพจริง เรื่อง ชีวิตประจำวันเพื่อพัฒนาทักษะการอ่านการเขียนคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.16/78.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และหลังจากได้รับการใช้ชุดการสอนคำพื้นฐานประกอบรูปภาพจริง เรื่อง ชีวิตประจำวัน ทำให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษ ประเภทเด็กที่มีปัญหาทางการเรียนรู้มีความสามารถในการอ่านการเขียนคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาอยู่ในระดับ ดีมาก และมีความสามารถในการอ่านการเขียนคำพื้นฐานระดับประถมศึกษาดีขึ้น

หนังสือเล่มเล็กเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการอ่านของผู้เรียน เพราะมีเนื้อหา ภาษาที่ใช้ ขนาดตัวอักษร ภาพประกอบและความสวยงามน่าอ่าน ฝึกให้ผู้เรียนมีทักษะกระบวนการอ่านคิดวิเคราะห์จากเรื่องที่อ่านมาแยกแยะข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นจากกระบวนการอ่าน โดยผ่านกระบวนการศึกษาค้นคว้า กระบวนการฝึกปฏิบัติ กระบวนการสร้างความคิดรวบยอด คิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ กระบวนการทางภาษา กระบวนการประชาธิปไตย (นพรัตน์ รองหมื่น, 2553: 1) สอดคล้องกับรายงานวิจัยของวัชรวิทย์ ครุรัฐปิยสกุล (2559) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงโดยใช้หนังสือเล่มเล็ก ผลที่ได้พบว่านักเรียนมีความรู้ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีความสนใจและกระตือรือร้นในการทำงาน และมีความรับผิดชอบมากขึ้น

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะจัดทำพัฒนาการอ่านพยัญชนะไทยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับประถมศึกษา โดยใช้หนังสือเล่มเล็ก ที่เรียนในโรงเรียนแบบเรียนร่วมให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาการอ่านพยัญชนะไทยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับประถมศึกษา โดยใช้หนังสือเล่มเล็ก
2. เพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการอ่านพยัญชนะไทยสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับประถมศึกษา ก่อนและหลังใช้หนังสือเล่มเล็ก

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มที่มีปัญหาการอ่านพยัญชนะไทย ระดับประถมศึกษาของโรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มที่มีปัญหาการอ่านพยัญชนะไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ จำนวนทั้งสิ้น 10 คน โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ได้แก่ พยัญชนะไทยตั้งแต่ ก – ฮ

3. ขอบเขตด้านสถานที่ ได้แก่ โรงเรียนวัดแม่แก้วน้อย ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่ เนื่องจากเป็นโรงเรียนแกนนำเรียนร่วมระหว่างเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ กับเด็กปกติระดับประถมศึกษา ตำบลป่าไผ่ อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ภายในปีงบประมาณ 2563

5. ตัวแปรที่ศึกษา

5.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ หนังสือเล่มเล็ก

5.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การอ่านพยัญชนะไทย

นิยามศัพท์เฉพาะ

การพัฒนาการอ่านพยัญชนะไทย (Development of Reading Thai alphabet) หมายถึง ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านพยัญชนะไทยของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษระดับประถมศึกษาที่เกิดขึ้น หลังจากได้รับการพัฒนาการอ่านพยัญชนะไทยโดยใช้หนังสือเล่มเล็ก และพิจารณาการอ่านพยัญชนะไทยจากคะแนนการทดสอบการอ่านพยัญชนะไทยที่จัดทำขึ้นหลังเรียนโดยเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดจากเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ (Children with Special Needs) หมายถึง เด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มที่มีปัญหาการอ่านพยัญชนะไทย กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการคัดกรองเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ผ่านได้รับการอนุญาตจากผู้ปกครองในการให้เข้าร่วมกิจกรรมงานวิจัย และสามารถเข้าร่วมกิจกรรมงานวิจัยได้จนเสร็จสิ้นโครงการ

หนังสือเล่มเล็ก (Small Book) หมายถึง หนังสือเล่มเล็ก ที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นสำหรับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษกลุ่มที่มีปัญหาการอ่านพยัญชนะไทยระดับประถมศึกษาประกอบด้วย คำศัพท์พยัญชนะไทยตั้งแต่ ก – ฮ โดยมีภาพประกอบบรรยายสีมีสันที่สวยงาม แล้วจัดทำเป็นรูปเล่ม หนังสือเล่มเล็กมีตัวอักษรแบ่งออกเป็น 7 ชุด คือ (1) ชุดที่ 1 ก-ง (2) ชุดที่ 2 จ-ฎ (3) ชุดที่ 3 ฏ-ด (4) ชุดที่ 4 ต-บ (5) ชุดที่ 5 ป-ภ (6) ชุดที่ 6 ม-ศ (7) ชุดที่ 7 ษ-ฮ โดยจะมีรูปภาพประกอบคำบรรยาย โดยมี ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทย การศึกษาพิเศษ เทคโนโลยี วัสดุประเมิณผล และ ครูผู้สอนเป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. **ด้านวิชาการ** หน่วยงานทั้งภาครัฐ และเอกชน ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและจัดการเรียนการสอนให้กับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ สามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาการดำเนินงานเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

2. **ด้านนโยบาย** มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยไปวางแผนพัฒนานโยบายเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อท้องถิ่นในจังหวัดเชียงใหม่

3. **ด้านสังคมและชุมชน** ผู้ปกครอง ชุมชนและเครือข่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษสามารถนำข้อค้นพบที่ได้จากงานวิจัยไปพัฒนาการดำเนินงานตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของเด็กที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษในจังหวัดเชียงใหม่ ให้สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ

4. **ด้านการเผยแพร่** มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ สามารถนำข้อค้นพบจากงานวิจัยไปเผยแพร่ในวารสารทางวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติ เพื่อให้ผู้ที่สนใจนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ได้ตามความเหมาะสม

